

ఆంధ్రుల సాంస్కృతిక

పునరుజ్జీవనం

S.VENKATESWARA RAO
Head, Dept of History
THE HINDU COLLEGE
Machilipatnam
Svrao_history@yahoo.com

విన్న

కందుకూరి వీరేశలింగం

నేడు

విన్న

నేడు

ఆంధ్ర దేశం:సామాజిక చిత్రం

ఆంధ్ర దేశం:సామాజిక చిత్రం

ఆంధ్ర దేశం: సామాజిక చిత్రం

బాల్యవివాహాలు

సతీసహగమనం

దేవదాసినీ

వేశ్యాప్రవృత్తి

అస్పృశ్యత

నిరక్షరాశ్యత

బాల్యవివాహాలు

సతీసహగమనం

దేవదాసిని

వేశ్యాప్రవృత్తి

అసెంబ్లీ

నిరక్ష రాశ్యత

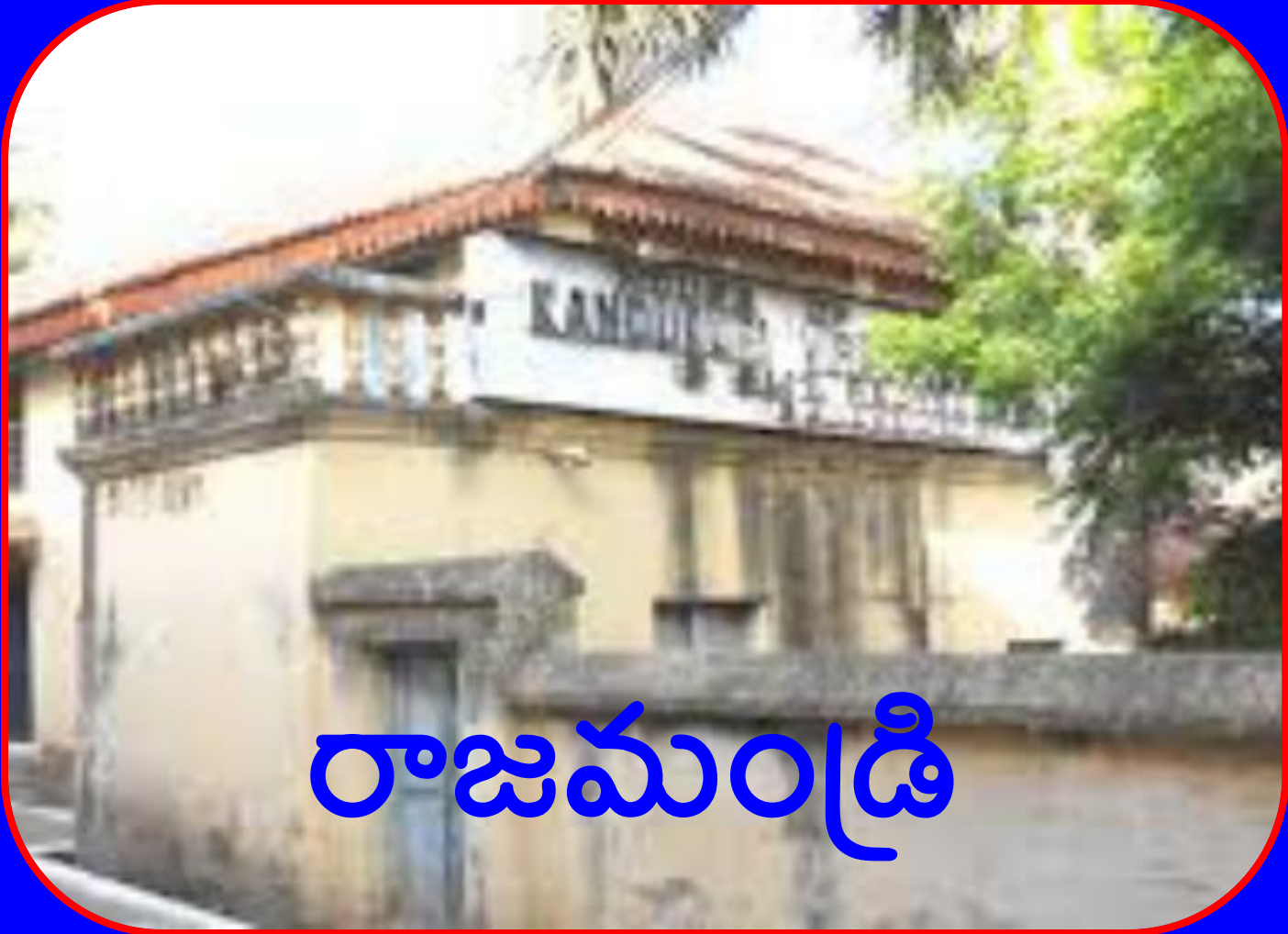
సంస్కరణయోధుడు

కందుకూరి వీరేశలింగం

జననం: 16 ఏప్రిల్ 1848

తల్లిదండ్రులు

పుష్పమాంబ

సుబాఃరాయుడ

నాలుగవ ఏట తండ్రి మరణం

చిన్ననాటే మశూచి

పదమూడవ ఏట

బాపమ్మ తో వివాహం

పన్నెండవ ఏట ఆంగ్ల
ఉపాధ్యాయుడు పై సమ్మె

అధ్యాపకుడుగా

కోరంగి పాఠశాల: ఉపాధ్యాయుడు
రాజమండ్రి ప్రభుత్వ కళాశాల
మద్రాసు ప్రిసిడెన్సీ కళాశాల

భోధనా విధానం

విద్యార్థులో సేవానిరతి కార్యోన్ముఖులు గా మలచటం

సంఘ సంస్కర్తగా

రాజారామోహన రాయ్

కేశవచంద్రసేన్

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం

మూఢవిశ్వాసాలపై ధ్వజం

సంఘంలోని దురాచారాలు
పెద్దమనుషుల చీకటి లీలలు
భోగంమేళాల విషసంస్కృతి

పీఠాధిపతుల అవినీతి

ప్రభుత్వోగుల లంచగొండితనం

1878 సంఘ సంస్కరణ సమాజం

1883 సతీహితబోధిని

1897 ప్రార్థనా సమాజం

1906 హితకారిణీ సమాజం

బాలికల సంరక్షణ

ధవళేశ్వరం: బాలికలపాఠశాల

రాజమండ్రి ఉన్నత పాఠశాల

తొలి వితంతు పునర్వివాహం:1881

వంద వితంతు పునర్వివాహాలు

కులవ్యవస్థ పై తిరుగు బాటు

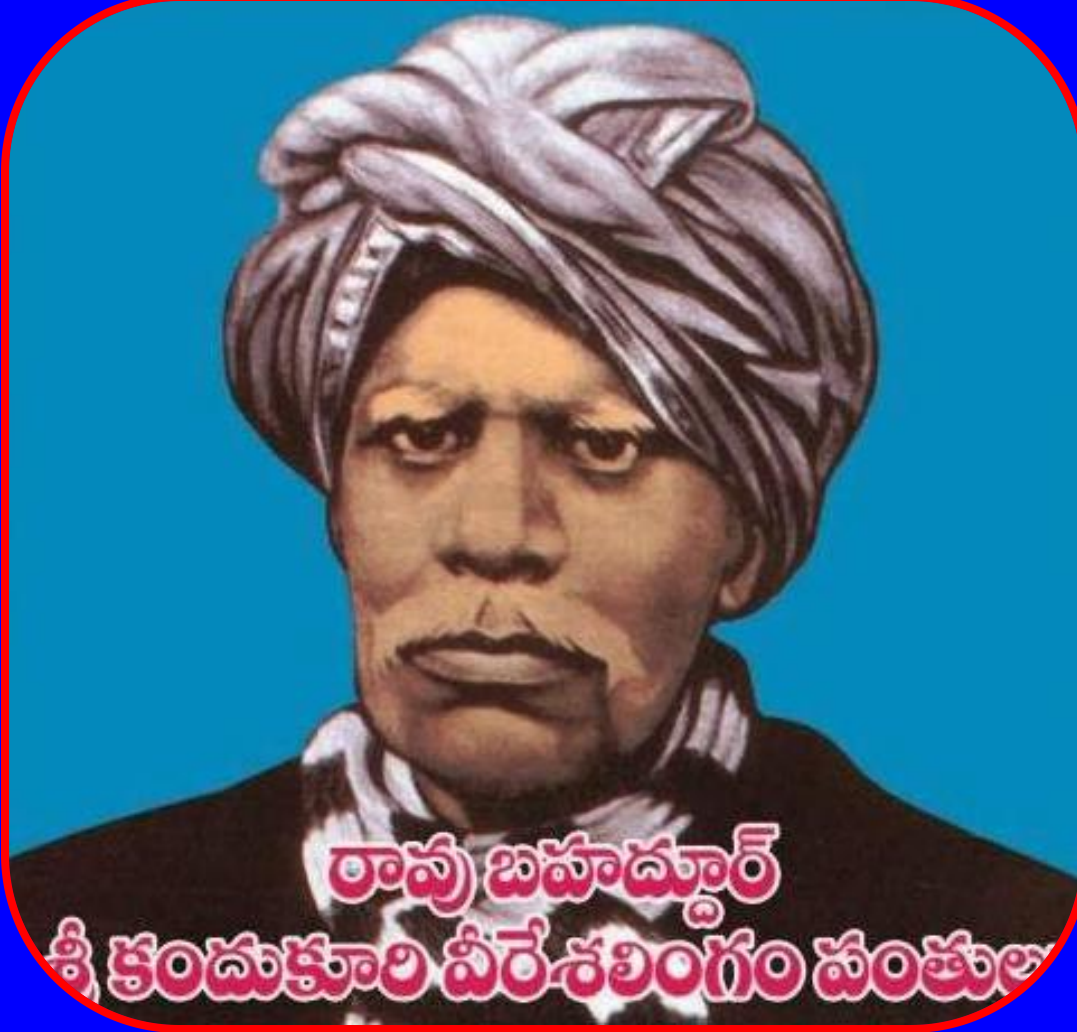

పంతులు జంధ్యం పరిత్యాగం

గోవింద రాజులు

నాయుడు సరోజినీ వివాహం

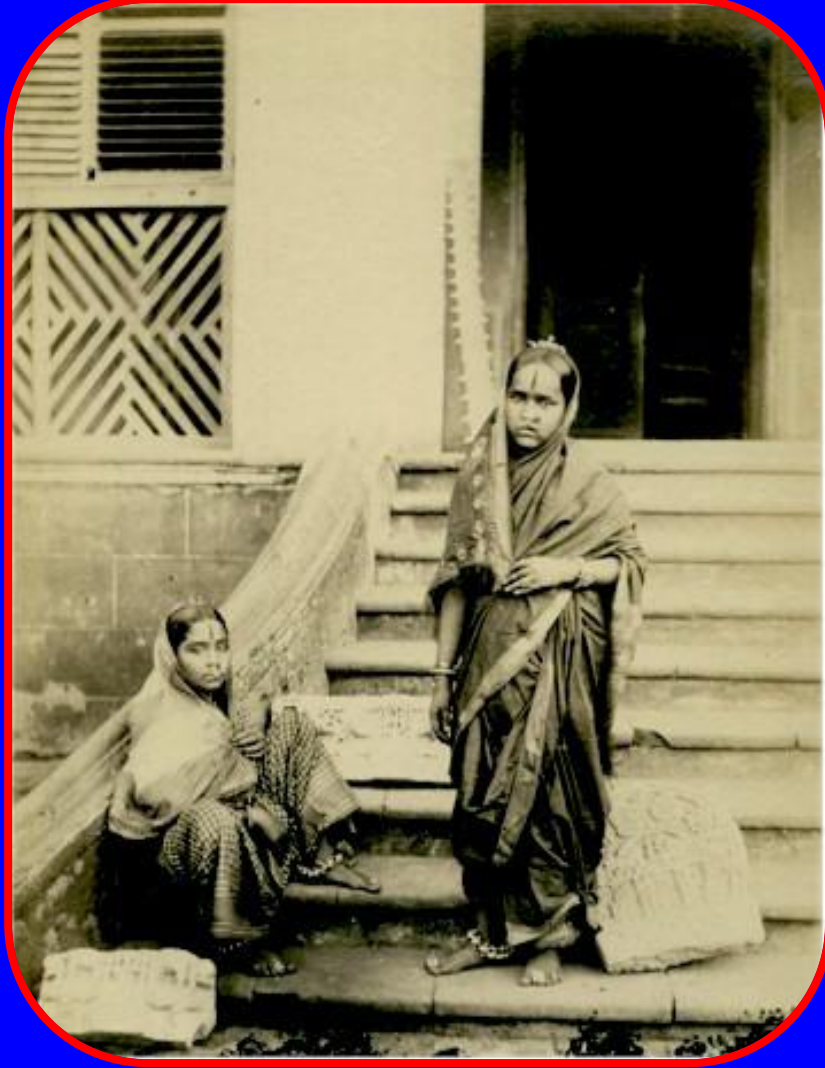
పాత్రికేయుడుగా

వివేకవర్ధని

సతీ హతభోదిని

హాస్యసంజీవని

రాజకీయాల్లో పాత్ర

టౌన్ హాల్ నిర్మాణం: నిధులు

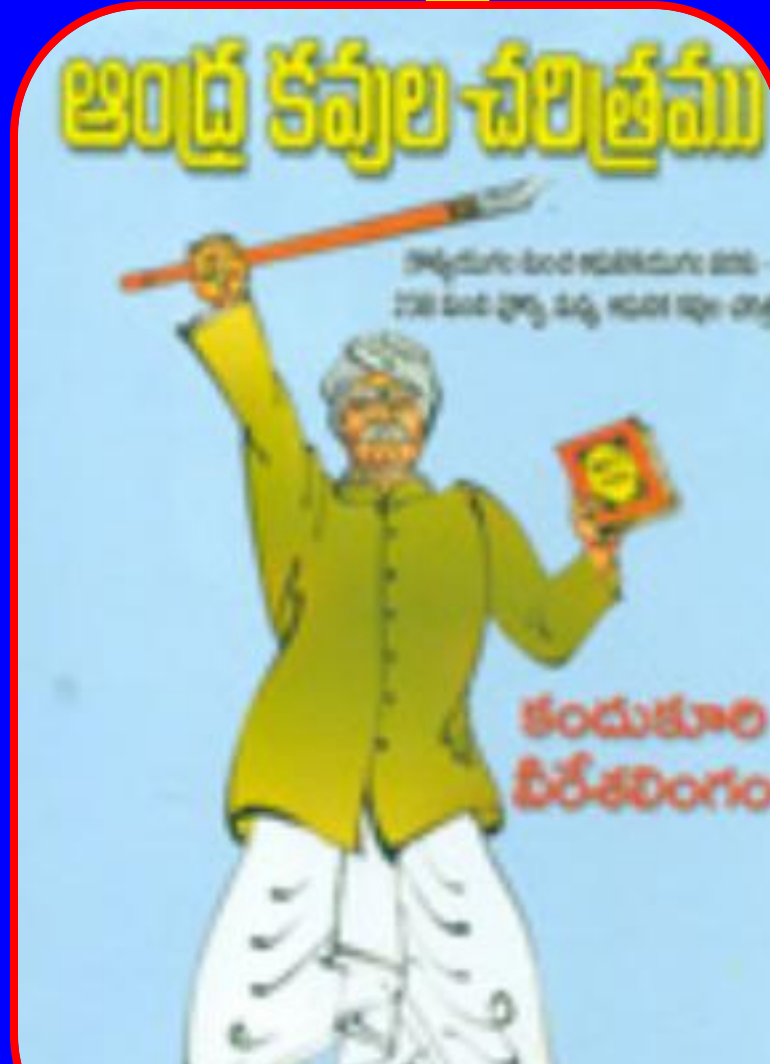
భాషా సారస్వత సేవ

తెలుగు, సంస్కృత, ఆంగ్ల భాషల్లో పండితుడు

Kandukuri
Veeresalingam

భిన్న సాహిత్య ప్రక్రియలు

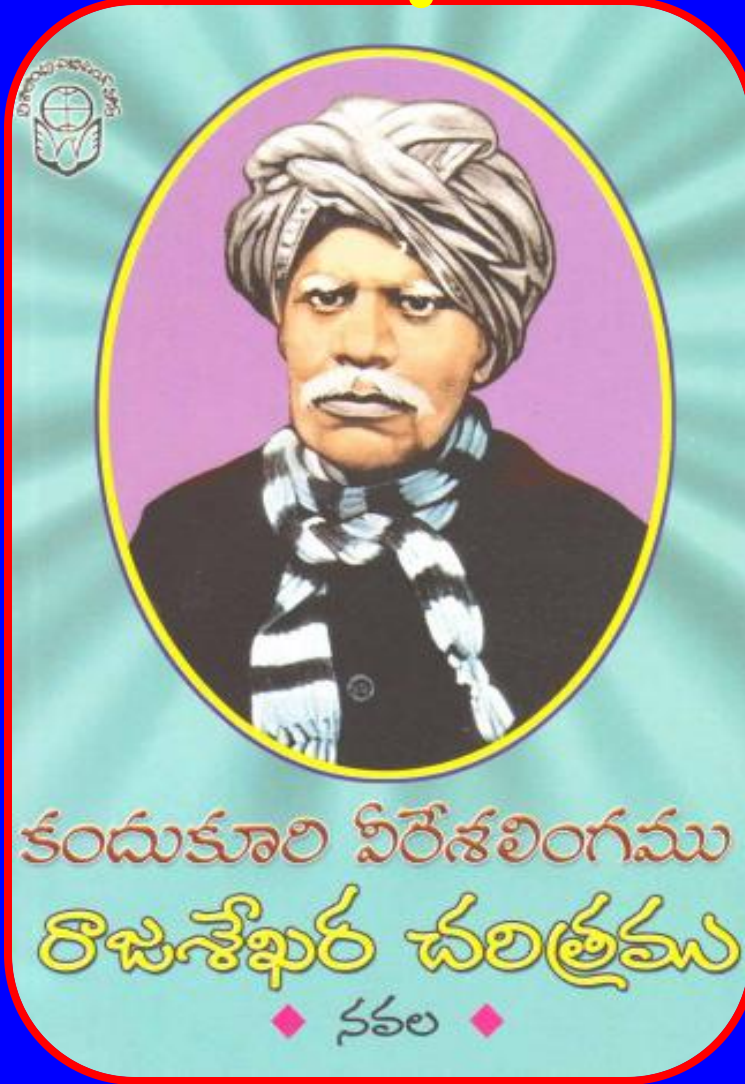
120 గ్రంథాల రచన

సరళ గ్రాంథిక భాష వచన సాహిత్యము పెద్దపీఠ

వ్యవహారిక భాషోద్యమంలో
గిడుగు కు గొడుగు

తొలి సాంఘిక నవల

నాటకాలు

అభిజ్ఞాన శాకుంతలం

మాళవికాగ్ని మిత్రం

రత్నావళి ,

హరిశ్చంద్ర

చరిత్రలు

దశకుమార చరిత్ర

సత్యవతీ చరిత్ర

చంద్రమతి చరిత్ర

జీవితచరిత్రలు

ఏసుక్రీస్తు చరిత్ర

విక్టోరియా మహారాజ్ఞి చరిత్ర

వౌజ్యయ చరిత్ర

షెక్స్ జీవితం

ఆంధ్ర కవుల చరిత్ర

నీతి చంద్రిక:నీతి కథామంజరి

కథలు

సత్యరాజ పూర్వదేశ యాత్రలు

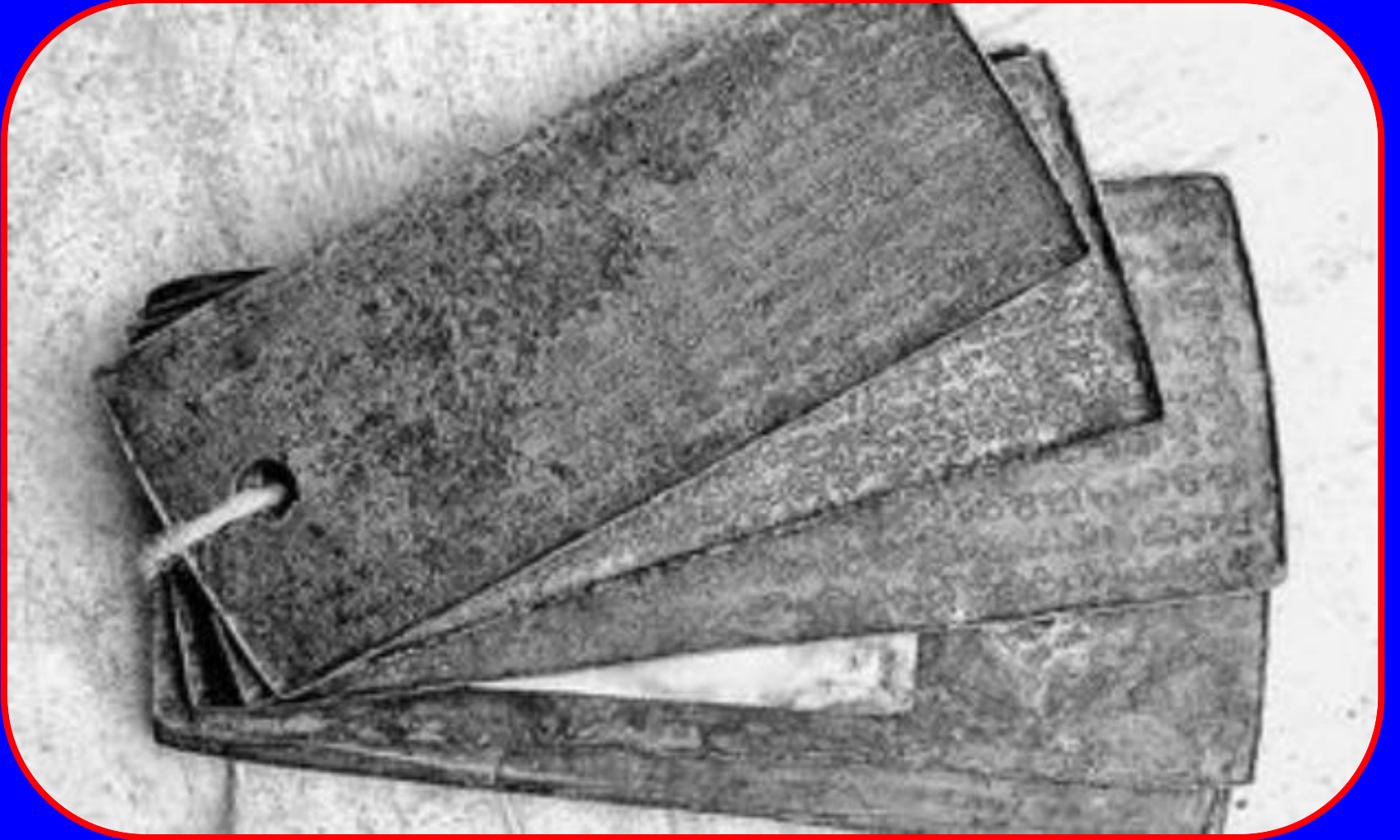
ప్రహసనాలు

వ్యవహారభోధిని

బ్రహ్మవివాహం

తర్క, వ్యాకరణ జ్యోతిష మతగ్రంథాలు

ప్రాచీన కృతులు సంపాదకత్వం

బిరుదులు

రాష్ట్ర బహద్దూర్

దక్షిణదేశ విద్యాసాగరుడు

ఆంధ్ర జాతి పునర్వికాస

పితామహార్డు

1910: భార్య మరణం

మరణం: 27 మే 1919

నిరుపేదగా జన్మించి

అపారంగా ఆర్జించి

ఆపన్నులను ఆదరించి

తనకంటూ ఏమి మిగుల్చు కోలేక

నిరుపేదగా మరణించిన
త్యాగమూర్తి మానవతావాది

నవయుగ వైతా× కుడు
కందుకూరి వీరేశలింగం

తన దేహం తన గేహం

తన కాలం తన ధనం

తన విద్య జగజ్జనులకు

వినియోగించిన ఘనుడీ

వీరేశలింగం కవిజనులారా

తెలుగు జాతి మహోదయం

మరణం లేని మహా కవి గురజాడ

గురజాడ అప్పారావు

దేశభక్తుడు

ప్రజాకవి

సంస్కర్త

భాషావేత్త
విమర్శకుడు
పరిశోధకుడు
నాటకకర్త

జననం: 1861 సెప్టెంబర్ 21

జననం: 30 నవంబర్ 1861

రాయవరం
యలమంచలి తాలుకా
విశాఖజిల్లా

తల్లి దండ్రులు

కౌశల్యమ్మ

వెంకట రామదాసు

1. గురజాడ అప్పారావు గారి తండ్రి రామదాసు గారు (1905)

2. అప్పారావు గారి కుమారుడు రామదాసు (1890-1973) 3. గురజాడ అప్పారావు గారు (1862)

విద్యాభ్యాసం

చీపురుపల్లి పాఠశాల

విజయనగరం

మహారాజ కళాశాల

ఉద్యోగాలు

విజయనగరం పాఠశాల

- ఉపాధ్యాయుడు

డిప్యూటీ కలెక్టర్ ఆఫీస్

- గుమస్తా

ఉద్యోగాలు

విజయనగరం పాఠశాల

- ఉపాధ్యాయుడు

డిప్యూటీ కలెక్టర్ ఆఫీస్

- గుమస్తా

విజయనగరం మహారాజ
కళాశాల - ఉపన్యాసకుడు
ఆనంద గజపతి సంస్థానం
- ఉద్యోగి

విజయనగరం మహారాజ
సంస్థానం - పరిశోధకుడు
రేవా రాణి గారి
ఆంతరంగిక కార్యదర్శి

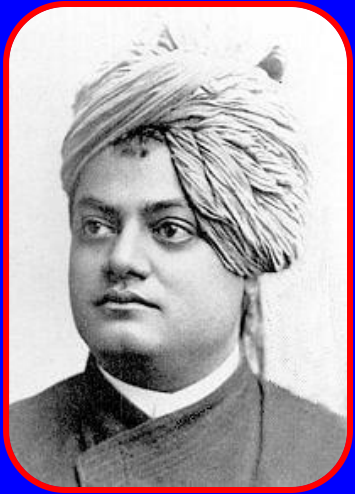

తొలి ప్రభావం

రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్

అరవింద ఘోష్

స్వామి వివేకానంద

మలి ప్రభావం

వ్యక్తి వాదం

హేతువాదం

సామాజికవాదం

కవితా విశిష్టత

పాశ్చాత్య, శాస్త్రీయ పరిశోధనాదృష్టి
సమకాలీన భావాల ఆకXంపు
మూఢాచారాలపై తిరుగుబాటు

మార్గదర్శకుడు

సమాజం గుండె కాయ ప్రయోజనం ప్రాణవాయువు

సాహిత్యం యొక్క లక్ష్యం సామాజిక ప్రయోజనం

అడుగు జాడ గురజాడది

అది భావికి బాట

మనలో వెధవా యత్నం

మరపించే పాట.....శ్రీశ్రీ

ప్రజాకవి

సులభ శైలి

దేశీ

చంఁస్సు

గుత్తునా ముత్యాల సరములు కూర్చుకొని తేటైన మాటలు

ప్రేమ సింహంతం

హృదయ వాదం

కాసులు

మరులు ప్రేమని మది తలంచకు
మరులు మరలును వయసుతోడనే

మాయ మర్మము లేని నేస్తము
మగువలకు మగ వారి కొక్కటే

బ్రతుకు సుఖమునకు

రాజమార్గము

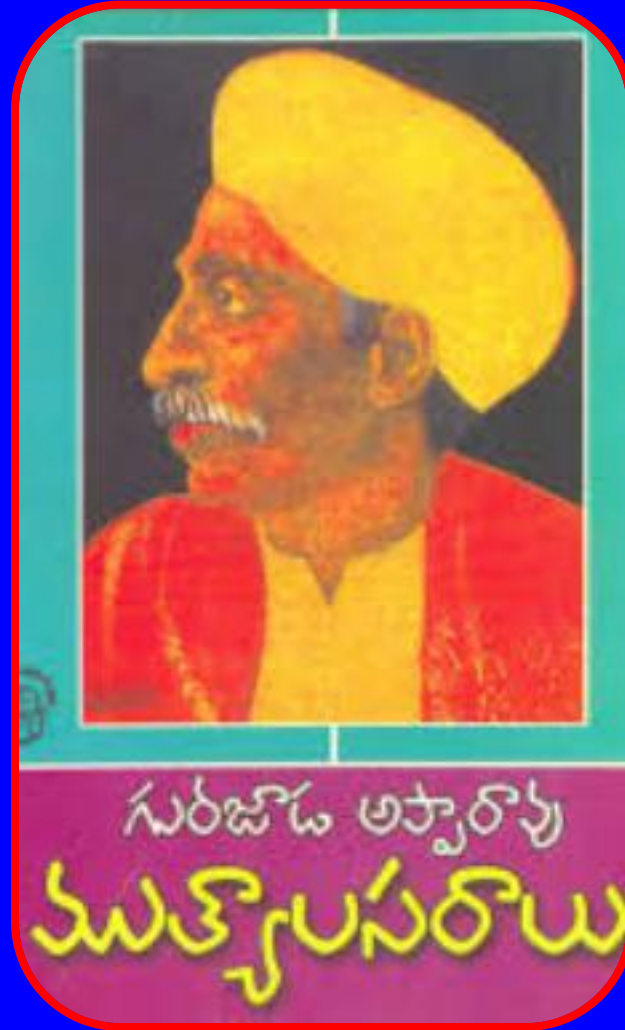
ప్రేమ నిచ్చిన ప్రేమ వచ్చును

ప్రేమ నిచ్చిన ప్రేమ వచ్చును

1887-జాతీయ కాంగ్రెస్ సమావేశం - ఉపన్యాసం

1910-ముత్యాలసరాలు

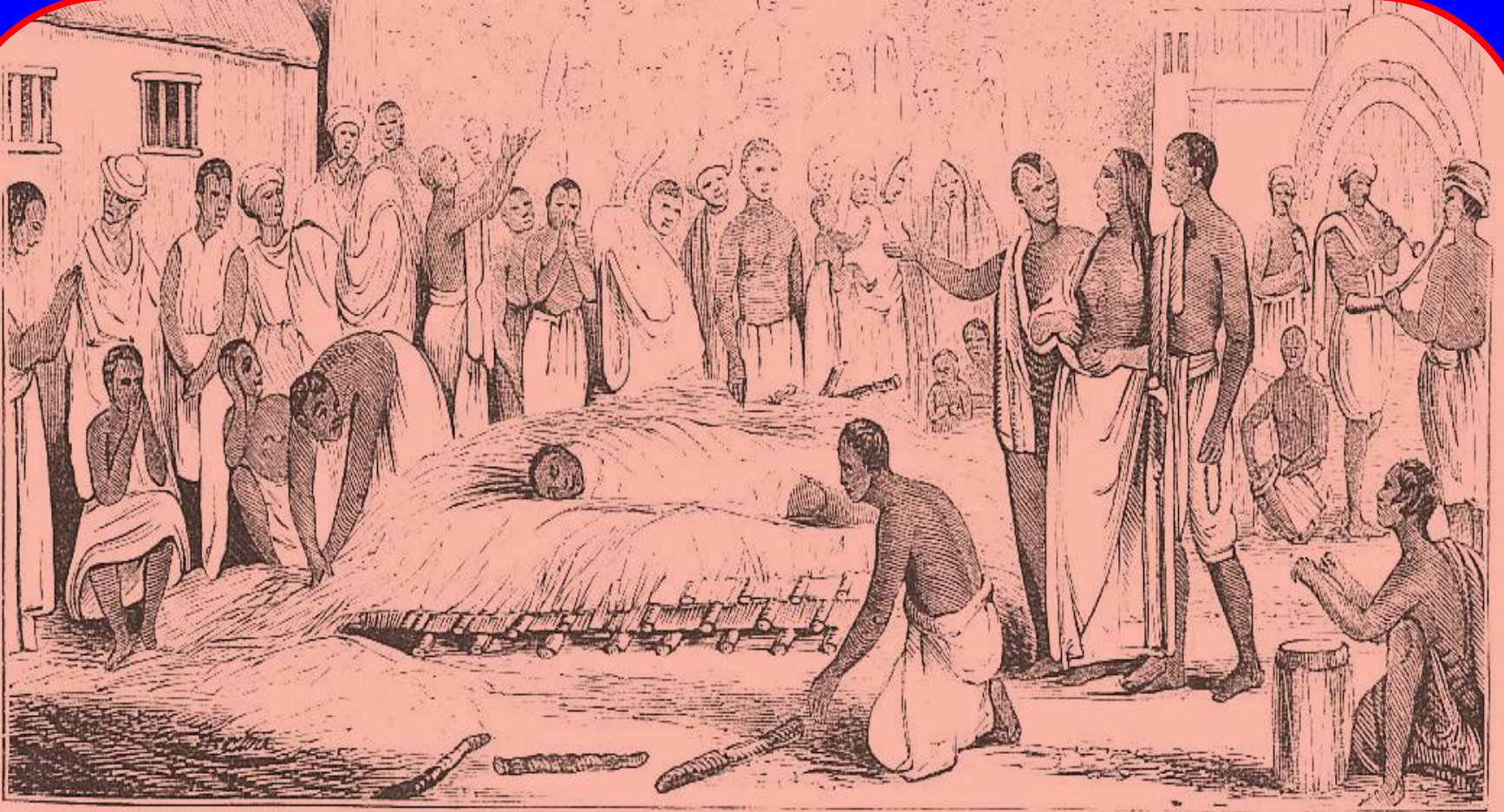

దేశమును ప్రేమించుమన్న
మంచి అన్నది పెంచు మన్న
వొట్టి మాటల్ కట్టి పెట్టవోయ్
గట్టి మేల్ తల పెట్టవోయ్

సొంత లాభం కొంత మానుకు
పొరుగు వాడికి తోడు పడవోయ్
దేశమంటే మట్టి కాదోయ్
దేశమంటే మనుషులోయ్

సమస్త ప్రపంచ మహాకవుల జాతీయ గీతం

మూఢ విశ్వాసాల పై ద్వజం

CEREMONY OF BURNING A HINDU WIDOW WITH THE BODY OF HER LATE HUSBAND.

తోకచుక్క

తలచు నేనది సంఘ సంస్కరణ

ప్రయాణ పతాక గాన

తూర్పున భళిక్ష్మన తెల్లవారెన

తోకచుక్క అదృశ్య మాయన

లోక మందలి మంచి చెడుగులు

లోకు లెరుగుదురా

‘లవణరాజుల కల’

వర్ణ వ్యవస్థ - ఖండన

అ విజురా జ్ ౩ ల

విందుకొడుపున అవలుడను రా

జాంకె, జారితి దొకడు చరితని.

"దండీన్యవ : నాక గలరుగారదీ

కందు కను" మునియెన్

అల్లపించ్యము నెత్తినంతని

పెళ్ళగుట్టుం దొకటి యంచల

మలిన వృత్తుల మాల వారని
కులములేర్చినబలియురొకదే
శమున కొందరి వెలికి దోసిరి
మలినమే మాల

మంచి చెడ్డల మనుజుల నందున
ఎంచి చూడగ రెండు కులములు
మంచి అన్నది మాల యైతే
మాల నే నగుదును

‘కన్యక’

రాజరిక అహం ఖండన

పట్టమేలే రాజువైతే

పట్టు నన్నిప్పుడు

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ కన్యక

పట్టమేలే రాజు పోయెను
మట్టి కలిసెను కోట పేటలు
పదం వద్యం పట్టి నిలిచెను
కీర్తు లపకీర్తుల్

మానవతావాది

‘మనిషి’

మనిషి చేసిన రాయి రప్పకు
మహిమ గలదని సాగి మొక్కుతు
మనుషులంటే రాయి రప్పల
కన్న కనిష్టంగా చూస్తావేల బేలా

దేవుడెకడో దాగెనంటూ
కొండ కోనల వెతకు లాడె
వేలా

కన్న తెరచిన కనబడడో
మనిషి మాత్రుని యందు లేడో
ఎరిగి కోరిన కరిగి ఈడో
ముక్తి

సంస్కర్త

ನಾಟಕಾಲು

కన్యాశుల్కం:1892

గిరీశం

మధురవాణి

తాంబూలా లిచ్చేశాను....

తన్నుకు చావండి

డామిట్....

కథ అడ్డం తిరిగింది

పొగ త్రాగని వాడు

దున్న పోతై

పుట్టునా

‘వరకట్నం’

‘పుత్తడి బొమ్మ పూర్ణమ్మ’

కరుణ రసార్థఃత

తొలి తెలుగు క'✓ 'దిద్దుబాటు'

కొండు భట్టియం

బిల్లణీయం

ఆణి ముత్యాలు

ఆంగ్ల నాటకం

‘చిత్రాంగి’

చారిత్రక పరిశోధన

పూసపాటి గజపతుల చరిత్ర

విశాఖ చాళక్రిక్యుల చరిత్ర

DIARIES OF GURAJADA

మరణం: 30 నవంబర్ 1915

ఎందరో మహానుభావులు

అందరికీ వందనం

